С Т А Н О В И Щ Е

на дисертация на тема:ВЛИЯНИЕ НА ПСИХОЛОГИЧЕСКИТЕ РЕСУРСИ НА ЛИЧНОСТТА ВЪРХУ САМОРЕГУЛАЦИЯТА НА ОЗДРАВИТЕЛНИЯ ПРОЦЕС ПРИ СЪРДЕЧНО –СЪДОВИ ИНТЕРВЕНЦИИ.

Докторант:Даниела Любомирова Тодорова-Папанчева

Рецензент:Проф. д.пс.н.Хайгануш Силгиджиян

Представената дисертация представлява изключително силен пробив в теорията и практиката на новоутвърдената в България научно-изследователска област „Психология на здравето."Като цяло преценявам ,че представената разработка се отличава със завидна за млад автор професионална компетентност, изследователска култура и човешка ангажираност за повишаване на благоприятния изход от сърдечно-съдовите интервенции.Като отчитам факта,че смъртността от сърдечните заболявания в България, заема едно от първите места в Европа може да се каже, че представената дисертация е изключително актуална . Публикуваните резултати получават висок отзвук, както сред психологическата общност, така и сред изтъкнати медицински специалисти и кардиохирурзи.

Основните приноси на дисертацията могат да се открият в предлагането на нови перспекиви за развитието на следните научни области: Теоретичните подходи за справяне със сърдечно-съдовите интервенции ; Приложно –изследователската практика за оптимизация на протективните психологически ресурси на личността ,както и разработването на програма за планирана психотерапевтична подкрепа в болничичния контекст. По-конкретните приноси могат да се систематизират в следните насоки: .

1.В теоретичен план е осъществена огромна изследователска работа и е изграден оригинален многодименсионален модел,който интегрира постиженията в различни области на познание:медицина,психофизиология,психосоматика и най новите постижения в специализираната психологическа литература и психотерапия. В тази насока изключително полезен за изследователската практика е предложения теоретичен анализ на промяната на възгледите за прогностичната функция на личностните черти и диспозиции в генезиса на сърдечно-съдовите заболявания и и по-конкретно на личностен тип-Д. Подобен интегративен синтез не е осъществяван досега, в родната специализирана литература.

2.Висока оценка заслужава теоретичната и емпирична верификация на съвременното развитие на обяснителните възможности на ключовия за психологията на здравето ресурсивен саморегулативен модел за справяне с болестта.В тази насока Даниела Папанчева демострира не само добра осведоменост за най-новите постижения в психологията на здравето ,но и изследователска компетентност за организация на оргинално емпирично изследване,като използва предимствата на лонгитудния дизайн.Изследването е проведено в сравнителен план на два етапа: предоперативен и следоперативен стадии. Този подход дава възможност за цялостна верификация на изследователските хипотези.В тази насока бих споделила едно общо-оценъчно впечатление:висока професионална компетентност и изследователска култура,което позволява на Даниела Папанчева, да постигне пълно съответствие между теоретико-експерименталната постановка на дисертационния труд и приложената коплексна програма за регулация на развитийното съотношение между рисковите и протективни личностни фактори за справяне със сърдечно-съдовите интервенции.В този контекст висока оценка заслужава успешното съчетаване и използване на предимствата на номотетичните и идеографични подходи в психологията на здравето.

3.Организацията и провеждането на цялостната програма на дисертационния труд е реализирана в съответствие с най-новите постижения на изследователската практика в психологията на здравето, а именно преход от изследователски дизайни ориентирани към разбиране и обяснение на поведението в стресови ситуации, към комплексни дизайни целящи интервенция и оптимизация на протективните афективни и когнитивни ресурси на личността.В тази насока считам,че използвания от дисертанта комплексен лонгитуден дизайн и полуструктурираното клинично интервю представляват съществен принос в преодоляването на дефинираната от Ричард Лазарус в началото на века пропаст между лавинонарастващите изследвания на ефектите на стреса и клиничната практика.

4.Важен принос на дисертационния труд е професионално осъществената адаптация на представителни за Европейската изследователска практика и в Сащ инструменти, което представлява важен аспект за психологията на здравето и позволява провеждането на кроскултурните сравнения.

5.Трябва да се подчертае,че дисертационният труд на Даниела Папанчева съответства на най- високите постижения на съвременната психология на здравето и има висока екологична валидност.Изследването е проведено в УМБАЛ"Св Екатерина" и по-неоспорим начин още веднъж доказва необходимостта от планираната

психотерапевтична подкрепа в болничен контекст,нещо което е твърде дефицитно за родната ни действителност.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ. Представеният за защита дисертация безспорно демонстрира високата компетентност на автора да осъществява теоретични и емпирични изследвания,както и да реализира психотерапевтична подкрепа,което съответства на водещите съвременни тенденции в развитието на психологията на здравето и клиничната практика.Според моята оценка научните приноси на представената дисертация са от методологичен,теоретичен и приложно-практичен характер и напълно съответстват ,/дори надхвърлят/ най-високите научни изисквания на Закона за присъждане на научни степени и звания.Това ми дава основание да препоръчам на уважаемите членове на научното жури да се присъди на Даниела Любомирова Тодорова-Папанчева, образователната и научна степен -Доктор по професионалното направление : 3.2. Психология/ Психология на здравето/.

10.8.2011

Рецензент:проф.д.пс.н Х.Силгиджиян

Научен консултант на дисертанта